

Науменко С. Зовнішнє оцінювання по закінченню закладів базової середньої освіти: зарубіжний досвід / Світлана Науменко // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2018: трансформації та інновації в освіті у глобалізаційному світі : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 07-08 червня 2018 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локшиної. – Київ-Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2018. – С. 116–118.

ЗОВНІШНЄ ОЦІНЮВАННЯ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ЗАКЛАДІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Світлана Науменко, канд. пед. наук
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Відповідно до ст. 12 нового Закону України «Про освіту» (2017 р.) результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти (початкова, базова середня і профільна середня освіта) оцінюються шляхом державної підсумкової атестації (далі – ДПА), яка може здійснюватися в різних формах, зокрема й у формі зовнішнього незалежного оцінювання (далі – ЗНО). При цьому, ДПА здобувачів початкової освіти здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти.

Згідно із пунктом 18 «Плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» одним із заходів реформування українських закладів загальної середньої освіти має бути удосконалення системи незалежного оцінювання результатів навчання за курс базової та профільної середньої освіти, зокрема шляхом створення системи незалежного оцінювання результатів навчання за курс базової середньої освіти.

Тобто, нині в Україні законодавчо закріплюється нова для вітчизняної освітньої системи норма, яка передбачає можливість застосування зовнішнього незалежного оцінювання як форми державної підсумкової атестації й на рівні базової середньої освіти. У зв'язку з цим актуальності набувають проблеми розроблення науково-методичного супроводу ДПА в закладах базової середньої освіти у формі ЗНО та концептуального значення ДПА в закладах базової середньої освіти у формі ЗНО.

Стосовно зарубіжного досвіду, то в країнах Європи зовнішнє оцінювання (державні іспити) по закінченню закладів базової середньої освіти (для учнів 14-16 років) проводиться лише у Великій Британії, Ірландії, Ісландії, Нідерландах, Норвегії та Франції (у Франції воно є обов'язковим). (У різних країнах заклади базової середньої освіти називаються по-різному. Наприклад, в

Науменко С. Зовнішнє оцінювання по закінченню закладів базової середньої освіти: зарубіжний досвід / Світлана Науменко // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2018: трансформації та інновації в освіті у глобалізаційному світі : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 07-08 червня 2018 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локшиної. – Київ-Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2018. – С. 116–118.

Ісландії – базова середня школа, у Великій Британії та Норвегії – середня школа, у Ірландії – молодший цикл середньої школи, у Франції – коледж.

У Нідерландах є три напрями закладів базової середньої освіти: 1) підготовча середня освіта (MAVO) – 4 роки; 2) загальна середня або передуніверситетська освіта (HAVO) – 5 років; 3) передуніверситетська освіта (VWO) – 6 років. При цьому, напрям закладу базової середньої освіти для кожного здобувача освіти визначається за результатами національного тестування, яке проводиться після здобування початкової освіти.)

У країнах Європи метою зовнішнього оцінювання по закінченню закладів базової середньої освіти є визначити рівень знань випускників, які закінчують обов'язкову базову середню освіту, а також допомогти їм з вибором напрямку (спеціалізації) на наступному рівні середньої освіти.

Після складання зовнішнього оцінювання здобувачі освіти отримують сертифікати про завершення обов'язкової середньої освіти. Наприклад, сертифікат про завершення молодшого освітнього циклу середньої школи (атестат про неповну середню освіту) (Junior Certificate, Teastas Sóisearach) в Ірландії, сертифікат про закінчення середньої освіти GCSE (General Certificate of Secondary Education) у Великій Британії. (У більшості європейських країн складанням зовнішнього оцінювання по закінченню закладів базової середньої освіти й отриманням сертифікату завершується обов'язкова освіта, адже навчання на наступному рівні є необов'язковим.)

Сертифікати про завершення обов'язкової середньої освіти підтверджують наявність освіти у його власника і являють собою базовий освітній мінімум. Вони дозволяють здобувачам освіти не продовжувати навчання, а йти працювати. Проте, якщо здобувачі освіти хочуть вступати в заклади вищої освіти, вони повинні провчися на наступному рівні (рівнях) середньої освіти.

В деяких європейських країнах вже під час навчання в закладах базової середньої освіти учні готуються до випускних іспитів на сертифікат. Наприклад, у Великій Британії здобувачі освіти під час навчання в закладах базової середньої освіти вивчають дев'ять-десять предметів, іспити з яких і складають на сертифікат GCSE.

В Ірландії академічна програма передбачає викладання трьох обов'язкових предметів (англійська та ірландська мови, математика), а також пропонує на вибір дитини мінімум сім предметів з 27, серед яких: іноземна

Науменко С. Зовнішнє оцінювання по закінченню закладів базової середньої освіти: зарубіжний досвід / Світлана Науменко // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2018: трансформації та інновації в освіті у глобалізаційному світі : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 07-08 червня 2018 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локшиної. – Київ-Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2018. – С. 116–118.

мова (французька, німецька, іспанська), історія, географія, фізика, хімія, біологія, музика, економіка, організація бізнесу та ін.

В Ісландії по закінченню базової середньої освіти здобувачі освіти здають іспити з ісландської, датської (норвезької або шведської), англійської мови, математики та природничих наук.

В Ірландії здобувачі освіти можуть скласти іспити з кожного предмета на сертифікат про завершення молодшого освітнього циклу середньої школи на один із трьох рівнів: 1) вищий (Higher, Honours); 2) стандартний (Ordinary, Pass); 3) базовий (Foundation), який призначений для здобувачів освіти, що мають труднощі під час вивчення предметів.

Отже, у країнах Європи метою зовнішнього оцінювання по закінченню закладів базової середньої освіти є не лише визначення рівня навчальних досягнень випускників (здобувачів освіти), який заноситься в сертифікат про завершення обов'язкової середньої освіти, а й допомога зорієнтуватися здобувачам освіти в напрямку спеціалізації на наступних рівнях освіти.

Ключові слова: зовнішнє оцінювання; державна підсумкова атестація; базова середня освіта; сертифікат; державні іспити.